

[Aksel Larsen.]

desto mindre er fuldstændig urimelige. Jeg tænker på varefordyrelser, der forårsages af direkte unødvendige og aldeles uproduktive såkaldte omkostninger.

Der tales så meget om samfundets interesse i initiativet og i en stigende produktion. Jeg kunne også sige en hel del herom, men skal undlade det ved denne lejlighed, selvom jeg ikke dermed vil godkende, hvad ministeren sagde herom i sin fremsættelsestale; jeg tænker på de udtalelser af ministeren, som kan læses i tidenden sp. 1853. Jeg vil i forbindelse med denne tale om nødvendigheden af den bedst mulige og den effektivest mulige produktion til gavn for Danmark sige, at der er vist almindelig enighed om, at askebægerindustrien, som jo i nogle år florerede uhyggeligt, ikke var noget, der var nationaløkonomisk særlig gavnligt. Ja, jeg bestrider ikke, at der er brug for askebægre, vi er kommet ned på et fornuftigt niveau dèr; men der var engang i de sidste krigsår og de første efterkrigsår, hvor askebægerindustrien var et højst uhyggeligt foretagende med en meget stor produktion. Der var enighed om, at det var ikke godt, og der er ingen her, der vil stå op og sige, at det var godt. Men hvis man er af den mening, at askebægerindustrien, som vi kendte den dengang, var et vildskud, hvad mener man så om produktionsomkostninger, som ikke bidrager til at skabe større produktion, som ikke bidrager til at betjene befolkningen bedre, men som kun bidrager til een eneste ting: at gøre de pågældende varer eller rettere forbrugsgenstande dyrere for forbrugerne? Hvad mener man om alle sådanne omkostninger? Bør der ikke gøres noget ved dem? For at udtrykke mig mere konkret vil jeg sige: der udøves jo i dette land en øjenforblændende og øredøvende reklame for alle mulige produkter, f. eks. barberblade, tandpasta, tobak, øl og mange andre varer, hvor konkurrerende eller muligvis konkurrerende firmaer reklamerer hver for sit produkt og ofrer fantastiske summer på annoncer og anden reklame.

Må det være mig tilladt at sige, at jeg tror, der bliver købt og brugt nøjagtig lige mange barberblade i Danmark, selvom der overhovedet ikke kom en eneste barberbladsannonce i danske dagblade. Jeg tror

nok, at de, der barberer sig, vil barbære sig alligevel og finde frem til et barberblad, de kan bruge. Ja, der er en lille mulighed for, at salget af barberblade stimuleres en lille smule; det er muligt, at der kan være en eller anden, der lader sig forlokke af annoncerne til at købe et nyt barberblad, men så opdager, at det er noget rædsomt noget, og falder tilbage på sit tidligere barberblad. Jeg tror, disse annoncer betyder meget lidt, og jeg tror heller ikke, det kan være til nogen særlig gavn at få produktionsforøgelse på de præmisser. Hvorfor i alverden skal det være tilladt at ofre så fantastiske summer på dette område? Jeg har ikke undersøgt det og har ikke været i stand til at undersøge det, men mon det ikke er sådan, at sådanne annoncer for barberblade og anden reklame for barberblade i dette land koster betydelig mere, end det koster at fremstille og distribuere selve barberbladene? Jeg tror det. Jeg er sikker på, at noget lignende er tilfældet for tandpastaens vedkommende. Det er såmænd ikke, fordi jeg har et særlig godt øje til barberblade- og tandpastafabrikanterne, men det er for at finde et karakteristisk eksempel, jeg nævner dette. Hvad mener man om den voldsomme kampagne for visse ølsorter? Jeg står ikke her for at reklamere for nogen af dem eller for at rakke nogen af dem ned, men man kan blot se på Carlsberg og Tuborg, som jo er fusionerede med et net af aftaler, og som deler deres fælles overskud, og som reklamerer voldsomt for hver sin ølsort. Ja, det er jo muligt, at der sælges en lille smule mere øl på grund af reklamen, jeg tvivler om det, men jeg ved i hvert fald, at disse kolossale reklameudgifter må fordyre øllet, for de går jo ind i driftsomkostningerne, og jeg tvivler på, at det er samfundsgavnligt. Noget lignende kan man sige om cigarer og mangfoldige andre varer.

Jeg synes, at ministeren og folketinget burde interessere sig for den måde, hvorpå man med uproduktive udgifter fordyrer varerne for befolkningen. Og man burde også gøre det af en anden grund. Jeg tror jo nok, at man om en hel del af denne reklamevirksomhed, ikke mindst alle de mange dagbladsannoncer for varer, som befolkningen alligevel ville være nødt til at købe eller ville købe, med føje kan mene, at disse annoncekampagner også har til